

بازاریابی و فروش نفت خام صادراتی

ایران

پس از پیروزی انقلاب اسلامی

www.ketab.ir

دکتر سارا وخشوری

وخشوری، سارا. ۱۳۶۱

بازاریابی و فروش نفت خام صادراتی ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی

۳۶۲ صفحه

978-600-92525-3-4

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۲۵۲۵-۳-۴

فهرست نویسی: قیبا

موضوع: نفت - ایران - صنعت و تجارت - سیاست و دولت

رده بندی کنگره: ۳۱۳۹۰ و ۹۲ الف / HD ۹۵۷۶

رده بندی دیویی: ۳۳۸ / ۳۷۲۸۲-۹۵۵

کتابخانه ملی ایران: ۲۴۱۶۸۱۲

: بازاریابی و فروش نفت خام صادراتی ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی

: دکتر سارا وخشوری

ناشر: صبح قلم

طراح جلد و عکس: مسلم عباسی

چاپ اول: ۱۳۹۰

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۶۰۰۰ تومان

حق چاپ محفوظ است

چاپ و لیتوگرافی: شهاب گرافیک

خیابان مطهری - نبش خیابان مدرس - پلاک ۲۶۸ - طبقه دوم

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه	۱
فصل اول: تالویچه سیستم های قیمت گذاری نفت خام در دنیا	۵
مقدمه	۶
۱-۱ سیستم قیمت گذاری "بعلاوه خلیج"	۱۱
۲-۱ مکانیزم قیمت گذاری "رسمی" نفت خام	۱۷
۳-۱ روش قیمت گذاری "مکی به محصول"	۲۲
۴-۱ روش قیمت گذاری با استفاده از "سبد نفتی اوپک"	۲۸
۵-۱ روش قیمت گذاری "مرتبط با بازار"	۲۹
فصل دوم: قیمت گذاری نفت خام صادراتی ایران پیش از انقلاب اسلامی	۴۲
مقدمه	۴۳
۱-۲ روش قیمت گذاری و بازاریابی نفت خام صادراتی ایران قبل از ملی شدن	۴۵
صنعت نفت	۴۵
۲-۲ روش قیمت گذاری و بازاریابی نفت خام صادراتی ایران پس از ملی شدن	۶۲
صنعت نفت	۶۲
فصل سوم: روش های قیمت گذاری نفت خام صادراتی ایران پس از انقلاب اسلامی	۱۰۲
مقدمه	۱۰۳
۱-۳ انقلاب اسلامی ایران و بازار نفت	۱۰۶
۲-۳ موقعیت نفت خام ایران در بازارهای جهانی	۱۲۰

۱۲۷	۳-۲ بازارهای نفت خام صادراتی ایران
۱۴۷	۴-۳ سیاست‌های نفتی مناطق عمده مصرف کننده نفت ایران در دوران پیروزی انقلاب اسلامی ایران
۱۵۳	۵-۳ سیاست نفتی ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی
۱۶۲	۶-۳ روش فروش نفت خام بر اساس قیمت های رسمی

فصل چهارم: بررسی عوامل موثر بر روش های کنونی قیمت گذاری نفت خام های صادراتی ایران

۱۹۰	مقدمه
۱۹۱	۱-۴ فرضیه اصلی
۱۹۶	۲-۴ عوامل موثر بر قیمت های نفت خام های صادراتی ایران
۲۱۱	۳-۴ اولویت بندی عوامل موثر بر قیمت های نفت خام صادراتی ایران
۲۲۳	نتیجه گیری
۲۴۳	فهرست منابع
۲۴۹	

مقدمه

پس از پیروزی انقلاب اسلامی سیاستگذاری های مربوط به تولید و فروش نفت خام مورد تجدید نظر قرار گرفت. در زمینه تولید اعلام شد که به منظور حفظ ذخایر نفت برای نسل های آینده، میزان تولید کشور نسبت به قبل از انقلاب کاهش خواهد یافت.

در زمینه فروش نفت خام نیز، اعلام شد که عرضه نفت به کشورهای مسلمان از اولویت برخوردار است و تنها در حد رفع نیازهای ارزی، نفت صادر خواهد شد. همچنین قبل از انقلاب، قسمت اعظم نفت خام صادراتی ایران از طریق کنسرسیوم به فروش می رسید پس از انقلاب از کنسرسیوم و کلیه کارکنان آن خواسته شد تا صنعت نفت را ترک کنند. بدین ترتیب شرکت ملی نفت ایران بازاریابی و فروش نفت را به طور مستقیم به عهده گرفت.

از آنجایی که سیاست ها و روش های فروش نفت خام همواره تحت تأثیر شرایط سیاسی و اقتصادی بوده و جمهوری اسلامی ایران نیز پس از پیروزی انقلاب تاکنون حوادث مختلف سیاسی و اقتصادی را تجربه کرده

است، لذا در این کتاب سیاست ها و روش های فروش نفت خام های صادراتی ایران، با هدف مقایسه قیمت های نفت خام های صادراتی ایران و رقبای اصلی آن، مورد بررسی قرار می گیرد.

بازاریابی و فروش نفت خام طی سالهای گذشته به ویژه از سال ۱۹۷۳ با وقوع اولین شوک نفتی، روش های گوناگونی را تجربه کرده است. امروزه جدا از قراردادهای مدت دار که طی سال های متمادی تعیین کننده روند ثابت فروش نفت میان خریدار و فروشنده بوده است، شاهد شیوه ها و روش های دیگری نیز در این زمینه بوده ایم که گاهی قیمت و یا نحوه فروش را دگرگون ساخته اند، از جمله این روش ها؛ فروش بصورت حق الشرکه ای، معاملات تهاتری، فروش نفت خام بصورت خالص باز یافتی، یا محاسبه قیمت نفت بر اساس متوسط ارزش فرآورده های حاصل از پالایش یک بشکه نفت، روش فروش نفت بصورت تک محموله، روش پیش فروش نفت، فروش نفت خام بصورت فروش های مرتبط با باز پرداخت بدهی نظیر قراردادهای عراق با فرانسه، فروش مرتبط با پروژه های اجرایی فی ما بین و یا قراردادهای مرتبط با خرید

تسهيلات نظامی نظیر قرارداد عربستان سعودی با شرکت های بی بی و رویال داج شل و حضور در بازارهای آتی و ... می باشند، که هر کدام به نوبه خود دارای شرایط پیچیده ای هستند که بر حسب شدت نیاز فروشنده و قدرت مانور خریدار تغییر می کنند.

نحوه تعیین قیمت انواع نفت خام صادراتی ایران معمولاً از معیارهای معین پیروی می کند و براساس فرمولهای مشخصی است که برای طرفین معامله به سادگی قابل محاسبه است و با توجه به مقاصد فروش و بدلیل اهمیت نرخ حمل هر بشکه نفت خام به عنوان تعدیل هزینه حمل و نوع نفت خام های شاخص تولیدی در منطقه خلیج فارس و یا بازارهای عمده مصرف، قیمت نفت خام ایران برای مقاصد مختلف، متفاوت است.

در این کتاب سعی شده تا به تشریح روش های قیمت گذاری نفت خام صادراتی ایران پرداخته شود. بر این اساس سوال اصلی این است که: آیا روش های کنونی قیمت گذاری نفت خام صادراتی، منافع کشور را در حد مطلوب (بالاترین قیمت بر اساس قیمت های بازار و حفظ بازار) تامین می کند یا راههای جایگزین مناسب تری وجود دارند؟

تا کنون بررسی های زیادی در زمینه روش های قیمت گذاری نفت خام انجام شده است اما به طور خاص در مورد تحلیل روش های قیمت گذاری نفت خام صادراتی ایران کار نشده است.

با توجه به اینکه بخش عمده اقتصاد و درآمد کشور وابسته به صادرات نفت است، با تحلیل روش های قیمت گذاری نفت خام صادراتی ایران می توان به این نتیجه رسید که آیا روش های کنونی قیمت گذاری، سیاست های فروش نفت خام صادراتی کشور (بالاترین قیمت نسبت به قیمت بازار، حفظ مشتریان و بازار) را تامین می کند و یا آیا می توان روش های دیگری را پیشنهاد داد که منافع بیشتری را تامین کند؟

در کتاب حاضر همچنین سعی شده است تا آثار جنگ تحمیلی عراق علیه ایران و نیز تحریم ها نفتی علیه این کشور بر میزان فروش و نیز قیمت های نفت خام ها صادراتی ایران مورد بررسی قرار گیرد. در بخش پایانی این کتاب، عوامل موثر بر فروش و قیمت گذاری نفت خام های صادراتی ایران با یکدیگر مقایسه آماری شده و میزان تاثیر هر یک از عوامل در مقایسه با سایر عوامل سنجیده می شود.